

LBRIS

We know
books

Colecția „Endorfiction“ a Editurii Vellant este coordonată de Mihaela Ghiță.

Redactare:
Alunița Voiculescu, Mihaela Ghiță

Corectură:
Dușa Udrea-Boborel

Ilustrație și layout copertă:
Andra Semciuc

DTP:
Gabriela Anghel, Corina Miță

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DALTON, TRENT

Băiatul înghite Universul / Trent Dalton; trad. de Anca Dumitru.
- București: Editura Vellant, 2025
ISBN 978-606-980-163-5

I. Dumitru, Anca (trad.)

821.111

Trent Dalton, *Boy Swallows Universe*

Copyright © Trent Dalton 2018

First published in English in Sydney, Australia, by HarperCollins Publishers Australia Pty Limited in 2018. This Romanian language edition is published by arrangement with HarperCollins Publishers Australia Pty Limited.

© 2025 Editura Vellant, pentru traducerea în limba română

Editura Vellant

Strada Tudor Arghezi, Poet nr. 16, sector 2

București

www.vellant.ro

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin Editurii Vellant.

ISBN 978-606-980-163-5

TRENT DALTON

Băiatul înghite Universul

Traducere din limba engleză de
Anca Dumitru

București
2025

 VELLANT
CĂRȚI ÎNSEMNATE.

ENDORFICTION

Cuprins

Băiatul scrie cuvinte.....	9
Băiatul face curcubeu	29
Băiatul se ține după urme	55
Băiatul primește scrisoare.....	87
Băiatul omoară taurul.....	112
Băiatul pierde norocul.....	150
Băiatul evadează	181
Băiatul o întâlnește pe fată.....	230
Băiatul stârnește monstrul.....	251
Băiatul pierde echilibrul.....	267
Băiatul caută ajutor	280
Băiatul desparte apele	304
Băiatul fură oceanul.....	339
Băiatul stăpânește timpul	364
Băiatul are o viziune	382
Băiatul mușcă păianjenul.....	388

Băiatul strânge lațul.....	408
Băiatul sapă adânc.....	421
Băiatul își ia zborul.....	436
Băiatul îneacă marea.....	456
Băiatul cucerește luna.....	479
Băiatul înghite Universul.....	556
Fata salvează băiatul.....	558
Mulțumiri.....	563

JOSÉ MAURO DE VASCONCELOS

Dulcele meu lăstar de portocal

Traducere din limba portugheză de Corina Nuțu

Când va crește, Zezé visează să ajungă poet și să poarte papion, dar pentru moment este un băiețel de cinci ani dintr-o favelă a metropolei Rio de Janeiro pe care sărăcia și greutatea vieții l-au maturizat mult înainte de vreme. Pedepsit brutal pentru pozele copilărești, neînțeles, ostracizat, se refugiază într-o lume a imaginației, singura în care tandrețea și sensibilitatea ieșite din comun îi sunt recunoscute și răsplătite. Unicul lui confident este Xururuca, un lăstar de portocal din soiul Lima căruia îi împărtășește bucuriile, micile secrete, dar și tristețile răscolitoare. În căutarea afecțiunii pe care nu o găsește în familie cutreieră străzile, descoperind pe cont propriu lumea și înfripând tot soiul de prietenii improbabile. Cea cu Manuel Valadares, „Portuga“, deținătorul celei mai frumoase mașini din cartier, îl va ajuta să descopere atașamentul și duioșia, dar și suferința cruntă a pierderii ireparabile.

Băiatul scrie cuvinte

Sfârșitul tău e o pitulice albastră moartă.

— Ai văzut, Slim?

— Ce să văd?

— Nimic.

Sfârșitul tău e o pitulice albastră moartă. Asta e clar. Sfârșitul. Tău. Clar! E. O pitulice. Albastră. Moartă.

*

Crăpătura din parbrizul lui Slim arată ca un ins desenat din bețe, care se închină la te-miri-ce fețe regale. Crăpătura din parbrizul lui Slim arată ca Slim. Peste partea de geam dinspre pasager, ștergătoarele au mângălit un curcubeu din jegul vechi de când lumea și pământul. Slim zice că cea mai bună modalitate ca să-mi amintesc detaliile mărunte ale vieții mele ar fi aceea de a asocia momente și imagini cu lucruri care țin de mine sau cu lucruri pe care le pot vedea, mirosi și atinge foarte des în viața de zi cu zi. Lucruri legate de trup, chestii din dormitor sau bucătărie. În felul acesta, capăt două lucruri, la prețul unuia, care să-mi amintească de fiecare detaliu.

Așa l-a învins Slim pe Black Peter. Așa a supraviețuit Slim în gaură. Totul avea două înțelesuri, unul

pentru *aici*, aici fiind locul unde se afla el în clipa aia, celula D9, Sectorul numărul 2, Boggo Road Gaol¹, și un altul pentru *acolo*, universul acela fără margini și descuiat, care creștea în capul și-n inima lui. *Aici* nu era nimic în afară de patru pereți verzi de beton, și întuneric peste întuneric, și trupul lui singur, nemișcat. Un pat colțuros de metal și plasă de fier sudat în perete. O periută de dinți și o pereche de încălțări din pânză, de pușcărie. Dar o cană de lapte stătut, strecurată prin deschizătura ușii de la celulă cu o mișcare silențioasă, l-a dus *acolo*, la Ferny Grove, în anii '30, la ajutorul de fermă tânăr și slab care mulgea vacile la marginea orașului Brisbane. O cicatrice pe antebraț a devenit portalul spre o cursă pe biciclete din copilărie. O urmă pe care soarele i-o lăsase pe umăr – o gaură de vierme spre plajele de pe Sunshine Coast. O simplă frecare – și pe-aci ți-e drumul! Un evadat aici, în D9. Mimând libertatea, dar niciodată pe fugă, ceea ce tot era mai bine decât vremurile de dinainte de a-l arunca în gaură, liber cu adevărat, dar mereu fugar.

Își atingea cu buricul degetului dealurile și văile încheieturilor, iar ele îl duceau *acolo*, pe dealurile hinterlandului de dincolo de Gold Coast, îl duceau până departe, la Springbrook Falls, și cadrul rece, de metal, al patului din celula D9 devenea o bucată de calcar roasă de ape, iar cimentul cald al podelelor găurii din pușcărie se transforma sub tălpile lui desculțe într-o apă calduță de vară în care să-și înmoaie degetele – își pipăia buzele crăpate și-și amintea cum se simțea când ceva atât de moale și de perfect ca buzele lui

¹ Boggo Road Gaol — între 1880 și 1980 a fost închisoarea principală din Queensland, devenită vestită pentru condițiile sale precare și revoltele constante care se iscau aici (n.t.).

Irene le atingea pe ale lui, cum reușea ea să-i ia toate păcatele și toate durerile și să le alunge cu sărutul ei hrănitor, cum îl spăla de toate, la fel cum Springbrook Falls îl curăța cu apa albă ce-i curgea năvalnic peste cap.

Sunt mai mult decât îngrijorat că fanteziile de pușcăriaș ale lui Slim încep să devină și ale mele. Irene odihnindu-se pe bolovanul ud și verde de la mușchi, goală și blondă, chicotind ca Marilyn Monroe, cu capul azvârlit pe spate, liberă și puternică, stăpână peste universul oricărui bărbat, păstrătoare a visurilor acestuia, o viziune de *acolo* care să te facă să mai zăbovești pe *aici*, să lași să mai aștepte o zi tăișul care se poate prăvăli oricând al unui șiș de contrabandă.

— Aveam o minte de adult, spune deseori Slim.

Așa a scăpat din Black Peter, carcera solitară din Boggo Road. L-au aruncat în cutia aia medievală vreme de paisprezece zile, pe când valul de caniculă lovide Queenslandul. I-au dat o jumătate de franzelă pe care să o mănânce vreme de două săptămâni. Și patru, poate cinci căni de apă.

Slim spune că peste jumătate dintre deținuții din Boggo Road ar fi murit după o săptămână în Black Peter, pentru că jumătate din populația penitenciarelor și, la urma urmei, a oricărui oraș mare de pe lumea asta este reprezentată de bărbați în toată firea cu minți de copii. Dar o minte adultă îl poate duce pe un bărbat adult oriunde vrea el să meargă.

În Black Peter avea un covoraș aspru din fibră de nucă de cocos pe care dormea, nu mai mare decât un preș de intrare sau decât fluierul piciorului lui Slim. În fiecare zi, spunea Slim, se întindea pe-o parte pe preș, își strângea ținloaiele lungi la piept, închidea ochii și deschidea ușa dormitorului lui Irene, se

strecura sub cearșafurile albe cuibărindu-se cu grijă lângă trupul ei, își trecea brațul drept peste abdomenul gol, alb ca de porțelan, al lui Irene — și acolo a stat vreme de paisprezece zile.

— Ghemuit ca un urs în hibernare, spune el. Așa de bine era acolo, în iad, că nu mai voiam să ies.

Slim spune că am o minte de adult într-un trup de copil. Nu am decât 12 ani, dar Slim estimează că pot să țin la povești dure. Slim consideră că ar trebui să mi se spună toate poveștile legate de violuri masculine din penitenciar sau despre bărbații care și-au frânt gâtul cu cearșafuri înnodate și care au înghițit chestii tăioase de metal ce urmau să le sfărtece intestinele, garantându-le astfel o vacanță de o săptămână în înșoritul spitai Royal Brisbane. Cred că uneori exagerează cu detaliile, sânge făsnind din cururi violate și alte chestii asemănătoare.

— Lumini și umbre, puștiule, spune Slim. N-ai cum să scapi de lumină, n-ai cum să scapi de umbră.

Trebuie să aud poveștile despre boli și moarte din penitenciar ca să pot pricepe impactul amintirilor ăora despre Irene. Slim spune că țin la poveștile astea dure pentru că vârsta trupului meu nu contează față de cea a sufletului, pe care treptat a redus-o la ceva cuprins între 70 de ani și demența senilă. Cu câteva luni în urmă, stând fix în mașina asta, Slim a spus că ar împărți cu dragă inimă o celulă de închisoare cu mine, pentru că ascult și îmi amintesc ce ascult. O singură lacrimă mi-a curs pe obraz când mi-a adus acest măreț omagiu de colegi de cameră.

— Lacrimile nu merg prea bine înăuntru, a spus.

Nu m-am prins dacă înăuntru se referea la celulă sau la interiorul unui trup. Pe jumătate am plâns de

mândrie, pe jumătate de rușine, pentru că nu sunt vrednic, dacă vrednic este un cuvânt potrivit pentru un tip cu care împarți o celulă.

— Iertare, am spus, ca să mă scuz pentru lacrimă. A ridicat din umeri.

— Sunt mai multe acolo de unde a venit, a spus.

Sfârșitul tău e o pitulice albastră moartă. *Sfârșitul tău e o pitulice albastră moartă.*

*

Am să îmi amintesc de curcubeul din jeg vechi de când lumea și pământul mângălit pe parbrizul lui Slim prin intermediul formei lăptoase a lunii care se înalță pe unghia de la policarul meu stâng și, cu cât mă uit mai mult la luna aia lăptoasă, cu atât mai clar îmi amintesc ziua când Arthur „Slim“ Halliday, cel mai cunoscut evadat din pușcărie care a trăit vreodată, aventurierul și imposibilul de prins „Houdini din Boggo Road“, m-a învățat — pe mine, Eli Bell¹, băiatul cu suflet bătrân și minte matură, prim candidat la poziția de coleg de celulă, băiatul cu lacrimile pe-afară — cum să conduc ruginita lui Toyota Land Cruiser albastru-închis.

Acum treizeci și doi de ani, în februarie 1953, după un proces care a durat șase zile la Curtea Supremă din Brisbane, un bărbat numit Judecătorul Edwin James Droughton Stanley l-a condamnat pe Slim la închisoare pe viață pentru linșarea brutală a unui șofer de taxi pe nume Athol McCowan, pe care l-a ucis cu un Colt de calibrul 45. Ziarele i-au spus mereu lui Slim „Ucișorul taximetristului“.

Eu îi spun doar bona mea.

¹ Bell – clopot (engl.).

— Ambreiaj, spune el.

Coapsa stângă a lui Slim se tensionează când piciorul lui bătrân și ars de soare, ridat de șapte sute cincizeci de linii ale vieții, căci ar putea avea șapte sute cincizeci de ani, calcă ambreiajul. Mâna stângă arsă de soare și bătrână a lui Slim schimbă viteza. O țigară rulată care arde galben, gri și apoi negru îi atârna periculos în colțul gurii.

— Scoate-o din viteezăăă!

Prin crăpătura parbrizului îl văd pe August, fratele meu. Stă pe gardul nostru de cărămidă maro, scriindu-și povestea vieții cu un scris de mână curgător, cu arătătorul de la mâna dreaptă, schițând în aer fiecare cuvânt.

Băiatul scrie pe aer.

Băiatul scrie pe aer cam la fel cum bătrânul meu vecin, Gene Crimmins, spune că Mozart cânta la pian, de parcă fiecare cuvânt era așteptat să sosească, asemenea unui colet ambalat și expedit dintr-un loc de dincolo de mintea sa ocupată. Nu pe hârtie sau pe blocnotes, sau la mașina de scris, ci pe aer, pe materia invizibilă, chestia aia ca un act de credință, de a cărei existență nici măcar nu ai fi cu totul sigur dacă nu s-ar răsuci și nu ți-ar sufla uneori în față. Mici note, reflecții, însemnări de jurnal, toate scrise pe aer, cu arătătorul de la dreapta întins, biciuind și tăind, scriind litere și propoziții pe marele nimic, de parcă ar fi musai să le scoată din capul lui, dar și ca povestea să dispară în spațiu, înmuindu-și pentru totdeauna degetul în paharul etern, plin-ochi cu cerneală invizibilă. Cuvintele nu merg prea bine înăuntru. E întotdeauna mai bine afară decât înăuntru.

O strânge pe prințesa Leia în mâna stângă. Băiatul nu îi dă drumul niciodată. Acum șase săptămâni,

Slim ne-a dus pe August și pe mine să vedem *Războiul stelelor* la *drive-in*-ul din Yatala. Am băut în acea galaxie îndepărtată din spatele Land Cruiser-ului, cu capetele odihnindu-ni-se pe ploști de vin umflate, care la rândul lor odihneau pe o plasă terfelită și împuțită pentru prins crabi, pe care Slim o ținea în portbagaj lângă o trusă de pescuit și un vechi felinar cu gaz lampant. Se vedeau multe stele în noaptea aceea deasupra sud-estului Queenslandului, atât de multe, încât, în momentul când Millennium Falcon a zburat spre una dintre marginile ecranului de proiecție, am crezut pentru o clipă că se va îndrepta direct spre propriile noastre stele, că o să prindă expresul supersonic, cu ruta directă spre Sydney.

— Asculți? mârâie Slim.

— Da.

Nu. Niciodată nu ascult așa cum ar trebui. Mereu mă gândesc prea mult la August. La mama. La Lyle. La ochelarii în stil Buddy Holly ai lui Slim. La ridurile adânci de pe fruntea lui Slim. La felul lui caraghios de a merge, de când s-a împușcat singur în picior, în 1952. La faptul că are, ca mine, un pistrii norocos. La cum m-a crezut când i-am spus că pistriiul meu norocos are o putere, că înseamnă ceva pentru mine, că, atunci când sunt temător sau speriat, sau pierdut, primul meu impuls este să mă uit la pistriiul ăla maro-închis de pe articulația din mijlocul arătătorului meu de la dreapta. Apoi mă simt mai bine. Sună prostesc, Slim, i-am spus. Sună țcănit, Slim, i-am spus. Dar mi-a arătat și el pistriiul lui norocos, o aluniță aproape, un pătrat pe dealul noduros al osului încheieturii mâinii drepte. Crezuse, mi-a spus, că era canceros, dar era pistriiul lui norocos și nu reușea să se convingă să se ducă să-l scoată. În D9, mi-a spus,

pistruicul a devenit sacru, pentru că îi amintea de unul pe care Irene îl avea sus, pe interiorul coapsei stângi, deloc departe de sfânta sfintelor, și m-a asigurat că va veni o zi când voi cunoaște și eu locul acela rar de pe interiorul coapsei unei femei și am să știu exact cum s-a simțit Marco Polo când și-a trecut pentru prima dată degetele peste o țesătură de mătase.

Mi-a plăcut povestea, așa că i-am spus lui Slim cum a fost când mi-am văzut pentru prima dată pistruicul de pe articulația mijlocie a arătătorului, cam pe când aveam 4 ani; eram îmbrăcat cu o cămașă galbenă cu mâneci maro, stăteam pe un șezlong de vinilin maro, iar asta este una dintre cele mai vechi amintiri ale mele. Există și un televizor care merge, în amintirea asta a mea. Mă uit la arătătorul meu și văd pistruicul; îmi ridic privirea, întorcând capul spre dreapta, și văd un chip care cred că îi aparține lui Lyle, dar ar putea fi al tatei, deși nu îmi amintesc cu adevărat chipul tatei.

Așa că pistruicul este mereu luciditate. Big Bangul meu personal. Șezlongul. Cămașa galbenă cu maro. Și sosesc. Sunt aici. I-am spus lui Slim că sunt convins că tot restul este discutabil, că cei patru ani de dinaintea aceluși moment ar fi putut foarte bine să nu se fi petrecut deloc. Slim a surâs când i-am spus asta. A spus că pistruicul de pe încheietura arătătorului meu drept este *acasă*.

* -

Cheie.

— Băga-mi-aș! Băi, Socrate, ce-am spus eu mai de vreme? mârâie Slim.

— Ai grijă să calci ambreiajul?

— Te uitați în ochii mei. Te uitați ca și cum ascultați, da' n-ascultați nimic! Ochii tăi ca pișatul bouului pe fața mea, când aici, când acolo, da' de auzit, n-ai auzit nici măcar un cuvântel.

Asta e din vina lui August. Băiatul nu vorbește. Vorbăreț ca un mut, flecar ca un violoncel. Poate vorbește, dar nu vrea. Nu-mi amintesc să fi scos pe gură un singur cuvânt. Nici adresat mie, nici mamei, nici lui Lyle, nici chiar lui Slim. Comunică bine-mersi însă, pasaje întregi de conversație pe care le transmite cu o atingere ușoară pe braț, un râset, o mișcare a capului. Îți poate spune în ce poziție e după felul în care deșurubează capacul unui borcan de Vegemite¹. Îți transmite cât de fericit este după cum unge cu unt o felie de pâine și cât de trist e după cum își leagă șireturile.

În unele zile stau pe sofa, în fața lui, și jucăm *Super Breakout* pe consola Atari și ne distrăm atât de copios, că mă uit la el exact în clipa când aș putea să jur că e pe cale să spună ceva. „Spune”, îmi zic. „Știi că vrei. Pur și simplu, vorbește!” Surâde, își înclină capul spre stânga, ridică din sprânceana stângă, iar cu mâna dreaptă schițează o mișcare arcuită, de parcă ar scrijeli o cupolă de zăpadă invizibilă — e felul lui de a-mi spune că-i pare rău. *Într-o bună zi, Eli, vei ști de ce nu vorbesc. Dar, Eli, ziua aceea nu a venit încă. Acum trage, naibii, că e rândul tău.*

Mami zice că August nu a mai vorbit cam de pe vremea când fugise ea de tata. August avea 6 ani. Ea susține că Universul i-a furat cuvintele băiatului ei într-o clipă când nu a fost atentă, când era prinsă până

¹ Pastă tartinabilă de origine australiană, fabricată dintr-un extract de drojdie de bere și legume (n.r.).